

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 16

ביאור על הנ"ל

Explicación de lo anterior

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/torah-ohr/mikeitz/16/

1 ביאור על הנ"ל

Una explicación de lo mencionado arriba.

2 ביאור הדברים על ענין נ"ח משמאל ומזוזה מימין. הנה המצות הן מלמטה למעלה והתורה מלמעלה למטה.

Una explicación de las palabras acerca de “la lámpara de Janucá a la izquierda y la mezuzá a la derecha”. Ahora bien, las mitzvot son de abajo hacia arriba, y la Torá, de arriba hacia abajo.

והיחוד שביניהם הוא כמשל העומד למעלה ורוצה להתקרב עם העומד למטה זה עולה בסולם וזה יורד עד שנפגשין זה בזה.

Y la unión entre ellas es como la analogía de alguien que está arriba y desea acercarse a quien está abajo: uno sube por la escalera y el otro baja, hasta que se encuentran.

3 וביאור הענין הנה כתיב כל אשר חפץ ה' עשה. וכתיב בדבר ה' שמים נעשו.

Y la explicación del asunto: está escrito: “Todo lo que D'os quiso, lo hizo”, y está escrito: “Por la palabra de D'os fueron hechos los cielos”.

והענין שהחומר נברא בדבר ה' והתמונה והציור באיזה אופן שנברא הוא מחפץ ה' מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית.

El asunto es que la sustancia fue creada por la palabra de D'os, mientras que la forma y la configuración —es decir, el modo en que fue creada— provienen de la voluntad de D'os: “¡Cuántas son Tus obras, D'os! A todas las hiciste con sabiduría”.

שבח"י החכמה היא בחי' גבורות. דהיינו התחלקות לעשות כל ציור וכל תמונה לכל הפרטים למיניהם.

Pues el nivel de Jojmá (sabiduría) es el nivel de Guevurot (contención), es decir, la división que permite dar a cada forma y configuración sus particularidades, según sus respectivas clases.

4 ושרש החכמה למעלה הוא בחי' בוצינא דקרדוניתא קו המדה מדוד משחת' [משחתא]. מי מדד בשעלו מים כו'. והגילוי הוא בחכמה דאצי" אור אבא ושם מה רבו מעשיך שרבו מאד פרטיים רבים.

Y la raíz de Jojmá (sabiduría) arriba es el nivel de Botzina deKardinusa, la línea de medida, que establece la medida: “¿Quién midió las aguas con el hueco de Su mano?”, etc. La revelación se produce en la Jojmá del Mundo de Atzilut (Emanación), la luz de Aba (el Padre); allí está “¡Cuántas son Tus obras!”, pues son muchísimas, con numerosos detalles.

אך שהיו כלולים בחכמה וכמשל השכל הגשמי שתופס ומקיף הרבה ענינים בבת אחת וברגע אחת וכדי להוציא מהעלם אל הגילוי צריך לפרט בדבורים רבים ושונים בשעה ושתים.

Solo que estaban incluidos en Jojmá, como en la analogía del intelecto físico, que capta y abarca muchos asuntos a la vez, en un solo instante; y para sacarlos de lo oculto a lo revelado, es necesario expresarlos con muchas palabras diferentes, durante una o dos horas.

כך בחכמה כלולים מה רבו מעשיך בכל ציור וכל תמונה ונפרטו בע"מ [בעשרה מאמרות] שנברא העולם. אך המאמרות הן עשרה בלבד כי לא נפרט הכל בדבור רק דרך כלל ולא דרך פרט:

Así también, en Jojmá están incluidos "¡Cuántas son Tus obras!", con cada forma y cada figura, y fueron expresadas en las diez alocuciones mediante las cuales fue creado el mundo. Sin embargo, las alocuciones son solo diez, pues no todo fue expresado con palabras, sino de manera general y no detallada.

5 והטעם כי מה שנפרט בדבור הוא בכדי להיות בחי' יש כי מבחי' חכמה דאצי' לא היה יכול להיות בחי' יש ואפי' [ואפילו] מה שנתלבש בז"א שהוא בחי' הוי"ה הכל נק' בחי' א"ס דאיהו וחיוהי חד.

Y la razón es que aquello que se detalló en el habla [fue] para que existiera el nivel de yesh (existencia), pues desde el nivel de Jojmá del Mundo de Atzilut no podía existir el nivel de yesh; e incluso aquello que se revistió en Zeir Anpín (los atributos emocionales), que es el nivel de Havaíá, todo es llamado el nivel del Infinito (Ein Sof), pues «Él y Sus fuerzas vitales son uno».

6 ולא היה יכול להיות בחי' פירוד רק במלי' דאצי' בדבר מלך שלטון. והיינו ע"י כי מלי' דאצי' נעשה עתיק דבריאה וכו'.

Y no podía haber separación sino en el nivel de Maljut (soberanía) del Mundo de Atzilut (Emanación), mediante «la palabra de un rey [que] gobierna». Y esto ocurre [por el hecho de] que Maljut de Atzilut se convierte en Atik del Mundo de Beriá (Creación), etc.

אך מ"מ בחי' הוי"ה מושל בבחי' מלי' להיות בטול היש וכענין וצבא השמים לך משתחווים דהיינו בחי' בטול המלאכים בכלות הנפש.

Sin embargo, el nivel de Havaíá gobierna sobre el nivel de Maljut, para que haya autoanulación (bitul) del yesh, como en el asunto de «y el ejército de los cielos se postra ante Ti»; es decir, el nivel de bitul de los ángeles, en la expiración del alma.

והשמש והירח משתחווים אפי' [אפילו] בגופם שסובבים והולכים ובטול זה הוא ע"י כל אשר חפץ הוי"ה שבחי' חפץ זה מתלבש בחכמה דאצי' וחכמה דאצי' מתלבשת בחכמה דמל' דאצי' המתלבשת בבי"ע

Y el sol y la luna se postran incluso con sus cuerpos, al girar y seguir su curso. Y este bitul se produce por medio de «todo lo que Havaia desea», pues este nivel de deseo se inviste en la Jojmá de Atzilut, y la Jojmá de Atzilut se inviste en la Jojmá de Maljut de Atzilut, que se inviste en [los mundos de] Beria, Yetzirá y Asiá,

כי גבוה מעל גבוה שומר. וכל מה שלמטה מקבל ממה שלמעלה הימנו עד רום המעלות.

pues «uno más alto que el alto vela [por él]». Y todo lo que está abajo recibe de lo que está por encima de él, hasta las alturas más elevadas.

(ואפי' [ואפילו] הפילסופים מודים בזה רק שאין משיגים רק עשר בחי' התחתונות ה' גלגלים וגלגל היומי.

(E incluso los filósofos lo admiten, salvo que solo comprenden los diez niveles inferiores: ocho esferas y la esfera diaria.

וע' בפרדס שער ששי ספ"ג [סוף פרק ג'] וכבר הסכימו החוקרים כו' וגלגל השכל העשירי כו' ויותר מזה אין משיגים אבל יכול להיות גם לפי דעתם שיש למעלה מהם ג"כ)

Véase Pardes, Sha'ar 6, final del capítulo 3: «Los investigadores ya han acordado», etc., «y la décima esfera, la del intelecto», etc.; más allá de esto no comprenden. Pero es posible, incluso según su propia opinión, que también haya [algo] por encima de ellas.)

רק העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] אומרים מאחר שכבר נשתלשל בהעלם אחר העלם בבחי' שם אלקים המצמצם כו' מוכרח להיות נשאר כך

Solo los idólatras dicen que, puesto que ya descendió, ocultamiento tras ocultamiento, mediante el nivel del Nombre Elokim, que contrae, etc., necesariamente debe permanecer así.

אבל כי אני ידעתי (אני בחי' מל' וכנ"י [וכנסת ישראל]) כי גדול הוי"ה ששם הוי"ה מושל על כל בחי' אלקים משא"כ פרעה אמר לא ידעתי את הוי"ה שלא ידע רק שם אלקים.

Pero «yo sé» («yo» es el nivel de Maljut y la Comunidad de Israel) «que Havaia es grande», pues el Nombre Havaia gobierna sobre todo nivel de Elokim. En cambio, el Faraón dijo: «No conozco a Havaia», porque solo conocía el Nombre Elokim.

ואמר עזב ה' את הארץ (ובאמת לא בדעת ידבר כמ"ש בתניא ח"ב [חלק ב'] שהרי נס של בריאת שמים וארץ גדול מנס של קי"ס [קריעת ים סוף] כו' ע"ש) ולכן אומרים איה אלקיהם.

Y dijo: "D'os ha abandonado la tierra" (pero, en verdad, habla sin conocimiento, como está escrito en Tanya, Parte II, pues el milagro de la creación del cielo y la tierra es mayor que el milagro de la partición del Mar Rojo, etc.; véase allí). Por eso dicen: "¿Dónde está su D'os?"

אבל באמת כל אשר חפץ הוי"ה עשה. שזהו ענין יחוד שם הוי"ה עם שם אלקים ויחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה שיחוד זה היינו בחי' המשכה שנמשך שם הוי"ה ומשתלב בשם אלקים להיות בטול היש כו'.

Pero, en verdad, "Todo lo que Havaíá deseó, lo hizo". Pues este es el asunto de la unión del Nombre Havaíá con el Nombre Elokim, y de la unión del Santo, bendito sea, y Su Shejiná (Presencia Divina); esta unión es el nivel de la afluencia que desciende: el Nombre Havaíá desciende y se enteteje en el Nombre Elokim, para que se produzca la anulación del yesh, etc.

7 והנה בבחי' יחוד זה והמשכה זו יש ב' דרכים. הא' ששם הוי"ה יורד למטה לבחי' אלקים ונקי שילוב הוי"ה באלקים.

Ahora bien, en esta unión y en esta atracción hacia abajo hay dos maneras. La primera: que el Nombre Havaíá descienda abajo, al nivel de Elokim; esto se llama la intercalación de Havaíá dentro de Elokim.

ואזי האל"ף קודם ל"י ששם אלקים מלביש את שם הוי"ה. ושם הוי"ה מלובש בתוכו. והב' ששם אלקים עולה למעלה.

Entonces la alef precede a la yud, pues el Nombre Elokim reviste al Nombre Havaíá, y el Nombre Havaíá está revestido dentro de él. Y la segunda manera es que el Nombre Elokim ascienda arriba

ונכלל בשם הוי"ה ואזי היו"ד קודם לאל"ף כו' והנה היתרון והמעלה הוא כששם אלקים עולה למעלה כי כשהשם של הוי"ה יורד לבחי' שם אלקים להתלבש בו

y queda incluido en el Nombre Havaíá; entonces la yud precede a la alef, etc. Ahora bien, la ventaja y superioridad se encuentran cuando el Nombre Elokim asciende arriba; pues cuando el Nombre Havaíá desciende al nivel del Nombre Elokim para revestirse en él,

הנה הוא ע"י כמה צמצומים להיות התלכשות בבחי' יש אבל כשהשם אלקים עולה ונכלל בבחי' הוי"ה ה"ז [הרי זה] עולה לבחי' אין כו':

esto ocurre mediante muchas contracciones (tzimtzumim), para que pueda revestirse en el nivel de yesh (existencia); pero cuando el Nombre Elokim asciende y queda incluido en el nivel de Ha-vaiá, asciende así al nivel de ayin (nada), etc.

8 והנה נר מצוה הוא בחי' העלאה. ותורה אור הוא בחי' המשכה וביאור הענין הוא בהקדים להבין ענין האותיות. והוא כי האותיות היוצאות בה' מוצאות הפה.

Ahora bien, "una mitzvá es una lámpara" corresponde al nivel de elevación, y "la Torá es luz", al nivel de atracción hacia abajo. La explicación del asunto comienza por comprender la naturaleza de las letras. Las letras salen por los cinco puntos de articulación de la boca:

אחה"ע מן הגרון כו'. אין המוצאות עושים ומפעילים את האותיות כמו כנור המנגן שמוציא הקול ע"י האדם המנגן שאז נולד ונתהוה הקול ונגון.

las letras alef, jet, hei y ayin, desde la garganta, etc. [Sin embargo,] los puntos de articulación no hacen ni producen las letras, como un arpa que, al ser tocada por una persona, produce el sonido; entonces nacen y cobran existencia el sonido y la melodía.

אבל האותיות שבה' מוצאות הפה אינו כן אלא שהאותיות כבר היו בנפש שכל נפש מליאה אותיות ובכואם לה' מוצאות הפה הם המניעים את המוצאות ולא מתנועעים ע"י המוצאות.

Pero con las letras de los cinco puntos de articulación de la boca no sucede así; por el contrario, las letras ya estaban en el alma, pues toda alma está llena de letras. Cuando llegan a los cinco puntos de articulación de la boca, son ellas las que mueven los puntos de articulación, y no son movidas por ellos.

9 והנה יש כמה בחי' אותיות. אותיות [אותיות] המחשבה ואותיות [ואותיות] הדבור. אותיות המחשבה בבינה ואותיות הדיבור במלי' ובחי' דבור שלמעלי [שלמעלה] הוא בבחי' המחשבה למטה

Ahora bien, hay varios niveles de letras: las letras del pensamiento y las letras del habla. Las letras del pensamiento están en Biná (entendimiento), y las letras del habla están en Maljut (soberanía). El nivel del habla que está arriba corresponde al nivel del pensamiento que está abajo,

שהוא דבור המלאכי [המלאכים] וקרא זא"ז [זה אל זה / זה את זה] וגבוה מעל גבוה שמקבליי [שמקבלים] דין מן דין עד רום המעלות מה שלמטה הוא בבחי' מחשבה נקי לגבי שלמעלה בחי' דבור ובחי' מחשבה שלמעלה יותר נעלמה.

que es el habla de los ángeles: «y uno llamaba al otro». Y «uno más alto que el alto», pues reciben uno de otro, hasta las alturas más elevadas: lo que está en el nivel del pensamiento abajo se llama, en relación con lo que está arriba, nivel del habla, y el nivel del pensamiento que está más arriba está más oculto.

10 והנה שרש גלוי האותיות הוא בחכמה ויהי האדם לנפש חיה. בחי' חיה היא בחכמה. אך אין זה רק בבחי' גלוי

Ahora bien, la raíz de la revelación de las letras está en Jojmá (sabiduría): “y el hombre se convirtió en un alma viviente (néfesh jaiá)”]; el nivel de Jaiá está en Jojmá. Pero esto corresponde únicamente al nivel de la revelación,

אבל שרשם הנעלם הוא למעלה מעלה בבחי' כתר כמ"ש בזוהר אינון כתרין עילאין כו' ונחתא כ"ף מעל כורסיא דיקריה כו'

mientras que su raíz oculta está muy, muy por encima, en el nivel de Kéter (la Corona), como está escrito en el Zóhar: “Son coronas superiores”, etc., y “la kaf descendió de encima de Su Trono de Gloria”, etc.

כי מהות האותיות אינן בחי' שכל רק הם למעלה מן השכל שא"א להשיג בשכל מהות האותיות ומוצאן במבטא אב"ג שהם יוצאות מכלי השכל.

Pues la esencia de las letras no pertenece al nivel del intelecto; más bien, están por encima del intelecto, ya que es imposible captar intelectualmente la esencia de las letras y su origen en la pronunciación de alef, bet, guímel —que estas proceden de las vasijas del intelecto.

רק עיקרם נלקחים מבחי' שלמעלה מהשכל והן נעשות בחי' לבוש להשכל להשכיל כל דבר בכל לשון מע' לשון.

Más bien, se toman principalmente del nivel que está por encima del intelecto, y se convierten en un nivel de vestidura para el intelecto, a fin de comprender cualquier asunto en cualquiera de las setenta lenguas.

שכל דבר שכל אינו נתפס אלא באותיות אבל אין האותיות מהות השכל ועצמותו אלא בחי' לבושו כנודע שהשכל מתלבש לפעמים באותיות אלו.

Pues cualquier asunto intelectual solo puede captarse mediante letras; pero las letras no son la esencia del intelecto ni su ser mismo, sino el nivel de su vestidura, como es sabido: a veces el intelecto se inviste en estas letras

11 ולפעמים באותיות אלו. כמו דבור התוספות והר"ן [והרבינו נסים] שמלבישים כל אי' השכל באותיות אחרים ונלקחים מלמעלה מן השכל רק שאין מתגלים אלא בשכל.

y a veces en esas letras, como en las palabras de Tosafot y del Ran, cada uno de los cuales reviste el intelecto con letras diferentes. Y [las letras] se toman de por encima del intelecto, salvo que solo se revelan dentro del intelecto.

והמשל בזה כח ההולדה שבמוח שנתהווה באדם אחרי היותו בן י"ג או ט' (סנהדרין רפ"ח)

La analogía para esto es la facultad de procrear que se encuentra en el cerebro, que surge en la persona después de que cumple trece años, o nueve (Sanhedrin, comienzo del capítulo 8).

ואף שכבר הי' [היה] לו מוחין בשלימות מ"מ כח ההולדה לא נגמר עד היותו בן י"ג או ט' וגמר כח זה תלוי במאכל אשר יאכל.

Y aunque su intelecto (mojin) ya estaba plenamente desarrollado, sin embargo, la facultad de procrear no se completó hasta que cumplió trece años, o nueve; y la culminación de esta facultad depende de los alimentos que come.

וכנודע ממה שאין מאכילין את הכה"ג [הכהן גדול] בעיוה"כ [בערב יום הכפורים] דברים שמרביי הזרע. שיש מאכלים מרבים הזרע. ויש מאכלים ממעיטים.

Como se sabe por [la ley] que no se da al Kohen Gadol, en la víspera de Yom Kipur, alimentos que aumentan el semen: pues hay alimentos que lo aumentan y alimentos que lo disminuyen.

12 והנה במאכלים ההם עצמן אין בהם כח ההולדה רק כשבאים להמוח. והמוח מתחזק על ידם אזי נתהווה ונגמר כח ההולדה.

Ahora bien, en esos alimentos mismos no hay poder de procreación; solo cuando llegan al cerebro, y este se fortalece por medio de ellos, el poder de procreación llega a existir y se completa.

כך האותיות [האותיות] באים מלמעלה מהשכל שאינו נתפס באותיות כלל. ומ"מ כשבאים לבחי' השכל נעשה גילוי השכל ע"י אותיות.

Del mismo modo, las letras vienen de un nivel superior al intelecto, [de un nivel] que no puede ser captado en absoluto mediante letras; sin embargo, cuando llegan al nivel del intelecto, la revelación del intelecto se produce por medio de las letras.

13 ולכן אמרו על מט"ט [מטטרון] שקושר כתרי' [כתרים / כתריין] לקונו מתפלותיהם של ישראל. והענין כי אותיות התפלה עולות למעלה ע"י המלאכים כנודע שכמה מלאכים ממונים בכל היכל לקבל התפלות. ואיתא בזהר שהמלאך נשיק לה.

Por eso dijeron acerca de Metatrón que ata coronas para su Hacedor con las plegarias de Israel. El asunto es que las letras de la plegaria ascienden a lo alto por medio de los ángeles, como es sabido: en cada recinto (heijal) hay varios ángeles designados para recibir las plegarias. Y se afirma en el Zóhar que el ángel la besa.

14 וביאור ענין זה הוא כמו הנושק עדי"מ מכניס רוחו והבלו בדבר שנושק. כך המלאך מכניס רוחו והבלו באותיות

La explicación de este asunto es la siguiente: así como, a modo de analogía, quien besa introduce su aliento y su vapor en aquello que besa, así también el ángel introduce su aliento y su vapor en las letras

התפלה להעלותם מבחי' דבור האדם לבחי' דבור המלאכי [המלאכים] שהיא בחי' מחשבי' שלמטי' [שלמטה] וכך עולה התפלה למעלי' [למעלה / למעלת] מעולם ועד עולם.

de la plegaria, para elevarlas del nivel del habla del hombre al nivel del habla de los ángeles, que es el nivel del pensamiento respecto del nivel inferior. Y así la plegaria asciende por encima, de mundo en mundo,

עד עולם העליון שם הוא מט"ט [מטטרון] שעושה בחי' כתר זה. פ"י שמעלה האותיות [האותיות] עד מקורן ושרשן שהוא בכתר.

hasta el mundo más elevado; allí está Metatrón, quien hace de ella este nivel de corona. Es decir, eleva las letras hasta su fuente y raíz, que está en Kéter (la Corona).

15 והיינו כדי להמשיך אותיות כי התפלה היא יהי רצון שיהי [שיהיה] המשכת רצון אחר מבתחלה שנמשך בכח' [בחכמה] וחכמה היא בחי' דין.

Y esto es para hacer descender letras; pues la plegaria es «Que sea [Tu] voluntad»: que se haga descender una voluntad distinta de [la que había] al principio, que fue atraída a Jojmá (sabiduría); y Jojmá es el nivel del juicio.

וכן התורה דמחכ' [דמחכמה] נפקת מימינו אש דת למו שהיא בחי' אש וגבורות וע"פ התורה אין יסורים בלא עון. אבל בכתר שם הם רחמים פשוטים ונושא עון כו' ומשם נמשך אותיות חדשות כו':

Y lo mismo sucede con la Torá, que «surge de Jojmá»: «de Su diestra, una ley de fuego para ellos», que es el nivel del fuego y las Guevurot (contención); y, según la Torá, no hay sufrimientos sin pecado. Pero en Kéter (la Corona) hay compasión simple, y «Él carga con el pecado», etc.; y de allí se hacen descender letras nuevas, etc.

16 והנה ככל הענין הזה באותיות כך הוא בבחי' המצות כי נר מצוה. והענין שאין אור הנר מאיר אלא כשיש אויר סביב האור

Ahora bien, así como todo este asunto se da con las letras, también se da en el nivel de las mitzvot, pues «una mitzvá es una lámpara». La cuestión es que la luz de la lámpara resplandece solo cuando hay aire alrededor de la luz;

משא"כ כשאין שם אויר יכבה ולא יאיר כלל והנה האויר הוא בבחי' אותיות. כי הרי רואין שיסוד האויר הוא תחת יסוד האש.

mientras que, cuando no hay aire allí, se apaga y no ilumina en absoluto. Ahora bien, el aire corresponde al nivel de las letras. Pues vemos que el elemento aire está por debajo del elemento fuego.

17 ואעפ"כ [ואף על פי כן] הרי יש בו דקות הרבה מיסוד האש. והטעם כי האויר אע"פ [אף על פי] שהוא למטה מיסוד האש. מ"מ שרשו הוא למעלה.

Y, aun así, hay en él mucha mayor sutileza que en el elemento del fuego. La razón es que, aunque el aire está por debajo del elemento del fuego, sin embargo, su raíz está por encima.

וביאור הדבר כי הנה יעקב אמר מה נורא. ולכן מה שאומרים הגדול הגבור והנורא. נורא הוא מדתו של יעקב.

La explicación del asunto es que Yaakov dijo: “¿Qué temible!”. Por eso, cuando decimos “el grande, el poderoso y el temible”, “temible” es el atributo de Yaakov.

18 ולכאורה לא שייך בחי' נורא ליעקב כ"א לפחד יצחק. אלא לפי שיעקב היה הממוצע בין האבות.

A primera vista, el nivel de “temible” no corresponde a Yaakov, sino únicamente a “el Temor de Yitzjak”. Pero [sí corresponde a Yaakov,] porque Yaakov era el intermediario entre los Patriarcas.

ונודע שא"א שיחברו ב' הפכים עד שיערה רוח מלמעלה משניהם. כענין עושה שלום במרומיו כו'.

Y es sabido que dos opuestos no pueden unirse hasta que descienda sobre ellos un espíritu desde un nivel superior a ambos, como en el concepto de “Él hace la paz en Sus alturas”, etc.

19 ולכן מאחר שיעקב היה המחבר לכך היה בו גילוי בחי' נורא שהוא למעלה משניהם. וכך הוא בבחי'

אור שיהדות הוא לפי שהוא בחי' ממוצע שהוא בקו האמצעי חח"ן [חכמה חסד נצח] מימין. ובג"ה [ובינה גבורה הוד] משמאל.

Por lo tanto, dado que Yaakov era quien los unía [a ambos], en él se revelaba el nivel de lo “sobrecogedor”, que está por encima de ambos. Y así ocurre con el nivel del aire: [su] sutileza se debe a que es el nivel del intermediario, que se encuentra en la línea central; Jojmá (sabiduría), Jésed (bondad) y Nétzaj (victoria) a la derecha, y Biná (entendimiento), Guevurá (contención) y Hod (splendor) a la izquierda,

20 וכדת"י [וכדעת תפארת יסוד] באמצע הוא בחי' אור שהוא בחי' ז"א שהוא בקו הממוצע בחי' [ת"ת] [תפארת]

ולכן נק' אור אור יו"ד.

y Kéter (la Corona), Daat (conocimiento), Tiféret (belleza) y Yesod (fundamento) en el medio: este es el nivel del aire, que es el nivel de Zeir Anpín (los atributos emocionales), situado en la línea intermedia, el nivel de [Tiféret]. Por eso, avir (aire) se llama or (luz) [con una] yud.

שהיו"ד הוא בחי' העלם של האור שמוריד וממשיך להיות האור מאיר. כמו האותיות שהן בבחי' ההעלם.

Pues la yud es el nivel de ocultamiento de la luz, que la hace descender y la atrae, para que la luz brille; como las letras, que están en el nivel de ocultamiento.

21 ובהן ועל ידן נתפס השכל ובא לידי גילוי כי א"א לכל שכל בלי אותיות כנ"ל.

Y en ellas y por medio de ellas el intelecto es aprehendido y llega a revelarse, pues ningún intelecto es posible sin letras, como se explicó arriba.

כך האויר שהוא בבחי' העלם בו ועל ידו נתפס האור להאיר לבא לידי גילוי. וזהו כי נר מצוה ותורה אור.

Así también, el aire, que se encuentra en el nivel de lo oculto: en él y por medio de él se aprehende la luz, para iluminar [y] llegar a revelarse. Y esto es [lo que significa]: “Porque una mitzvá es una lámpara, y la Torá es luz”.

שע"י נר מצוה נעשה התורה אור כי המצות עולות עד הכתר ששם שרש המצות תר"ך עמודי אור עמוד שמחבר מעלה למטה.

Pues por medio de “una mitzvá es una lámpara”, la Torá se convierte en luz; porque las mitzvot ascienden hasta Kéter (la Corona), donde se encuentra la raíz de las mitzvot: los seiscientos veinte pilares de luz, un pilar que une lo de arriba con lo de abajo.

22 וכענין יעקב חבל נחלתו כשמתנועע החבל למטה כו'. וכך ע"י המצות שהן במל' עולות בכתר ונמשך משם בחי' אותיות חדשים דהיינו תוס' [תוספת] אור להיות אור התורה מאיר. כי הנה התורה נקראת משל הקדמוני.

Como en el caso de “Yaakov es la cuerda de Su heredad”: cuando la cuerda se mueve abajo, etc. Así también, mediante las mitzvot, que están en Maljut (soberanía) [y] ascienden a Kéter (la Corona), se atrae desde allí el nivel de letras nuevas, es decir, una luz adicional, para que brille la luz de la Torá. Pues la Torá es llamada “la parábola del Anciano”.

23 וענין המשל הוא כמ"ש וידבר שלשת אלפים משל. כי הנה חכמת שלמה היא חכמה תתאה שהיא בחי' מל' דאצי'.

Y el sentido de la parábola es como está escrito: “Y pronunció tres mil parábolas”. Pues la sabiduría de Shlomó es la Jojmá inferior, que es el nivel de Maljut del Mundo de Atzilut;

והיינו בחי' מלי המאירה בבי"ע כי מלי דאצי' עצמה היא רוח"ק [רוח הקודש] ונו"ה [ונצח והוד] דאצי' היא בחי' נבואה ובאצילות איהו וחיוהי חד.

es decir, el nivel de Maljut tal como ilumina en [los mundos de] Beriá, Yetzirá y Asiá. Pues la Maljut de Atzilut misma es el espíritu santo (rúaj hakódesh), y Nétzaj y Hod de Atzilut son el nivel de la profecía; y en Atzilut, "Él y Sus fuerzas vitales son uno".

ולכן יש ס"ר פירושים על כל פסוק מד"ת [מדברי תורה] ונבואה. וגם משלי ושה"ש [ושיר השירים] שאמר שלמה ברוה"ק [ברוח הקודש] הן במלי דאצילות עצמה למעלה מחכמת שלמה

Por eso hay seiscientas mil interpretaciones de cada versículo de las palabras de la Torá y de la profecía. También los Proverbios y el Cantar de los Cantares, que Shlomó pronunció con el espíritu santo, pertenecen a la Maljut de Atzilut misma, por encima de la sabiduría de Shlomó;

אבל מה שנתן חכמה לשלמה היא בחי' חכמה תתאה דבריאה ובחכמה זו דיבר על כל דבר מד"ת [מדברי תורה] שלשת אלפים משל

pero aquello que [D'os] dio como sabiduría a Shlomó es el nivel de la Jojmá inferior de [el Mundo de] Beriá (Creación), y con esta sabiduría habló, acerca de cada asunto de las palabras de la Torá, tres mil parábolas,

דהיינו רוחניות שבד"ת [שבדברי תורה] מכל הג' עולמות בי"ע (שכל מה שיש למטה יש למעלה כנודע מאתרוג שלמטה שמעורר למעלה שדוקא אתרוג ולא תפוח).

es decir, la espiritualidad contenida en las palabras de la Torá, en los tres mundos de Beriá, Yetzirá y Asiá (pues todo lo que existe abajo existe arriba, como se sabe por el etrog de abajo, que despierta [su contraparte] arriba: específicamente un etrog y no una manzana.

ולקרב אל השכל הוא כמו דבר גשמי המצוייר בדמיון האדם. אך דמיון מחשבת האדם אינה פועלת כלום. אבל למעלה כי לא מחשבותי כו')

Y para acercar [esto] al intelecto, es como un objeto físico representado en la imaginación de una persona. Sin embargo, la imaginación del pensamiento humano no produce nada; pero arriba, "Pues Mis pensamientos no son [los pensamientos de ustedes]", etc.)

שהשיג ממדרגה התחתונה דעשיה עד מדרגה הראשונה שבכריאה. וכל עולם יש בו י"ס [י ספירות] וי' כלול מי' עד אלף וזהו שלשת אלפים.

[Esto es] lo que comprendió: desde el nivel más bajo de Asiá hasta el primer nivel de Beríá. Cada mundo contiene diez Sefirot, y cada grupo de diez está compuesto por diez, hasta llegar a mil; y esto es "tres mil".

אבל באצ"י דאיהו וחיוהי חד לא השיג. אבל באמת גם התורה דאצ"י היא בחי' משל לגבי המאציל העליון ב"ה.

Pero no comprendió Atzilut, donde "Él y Sus fuerzas vitales son uno". Sin embargo, en verdad, incluso la Torá de Atzilut es un nivel de parábola con respecto al Emanador Supremo, bendito sea.

דאוריית' [דאורייתא] מתקשרא בקוב"ה [בקודשא בריך הוא] כמו דישראל מתקשראן באוריית' שאין להם ערך לגבי התורה אלא דמתקשראן בה.

Pues "la Torá está vinculada al Santo, bendito sea", así como "Israel está vinculado a la Torá", ya que no tienen comparación con la Torá, sino que están vinculados a ella.

24 וכך התורה מתקשרא בקוב"ה [בקודשא בריך הוא] כו'. וכדי שיומשך ויתפשט אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה המאציל בהתורה הוא ע"י נר מצוה

Así también, la Torá está ligada al Santo, bendito sea, etc. Y para que la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, el Emanador, sea atraída y se extienda dentro de la Torá, esto se logra mediante «una mitzvá es una lámpara»,

שהיא בחי' אוי"ר [אור] י' שהמצות הן בחי' העלאה כמו קרבנות שנעשו מן הבהמות להיות אשה ריח ניחוח.

que es el nivel de avir (aire), o (luz) [con una] yud. Pues las mitzvot son el nivel de ascenso, como las ofrendas hechas de animales para convertirse en «una ofrenda ígnea, un aroma grato».

וכן תפלין של קלף מעור הבהמות. וציצית של צמר. והרי זו בחי' העלאה מדבר גשמי להיות התכללות ברוחניות אק"ב [אשר קדשנו במצותיו]

Y lo mismo ocurre con los tefilín, hechos de pergamino de piel de animales, y con los tzitzit de lana. Este es, pues, el nivel de ascenso de algo físico, para que se incluya en la espiritualidad de «Quien nos santificó con Sus mandamientos».

(וגם הם המשכות אך מפני שנעשות ע"י מעשה האדם בפוי"מ [בפועל ממש] הרי הן העלאות שהאדם מעלה ומקשר אותן לאו"ס [לאור אין סוף] הנמשך בתוכן משא"כ התורה היא המשכה לבדה קורא בתורה שקורא וממשיך מה שכבר היה כאדם הקורא לחברו כו')

(Y también son atracciones hacia abajo; pero, como se realizan mediante la acción de una persona, en la práctica concreta, son ascensos: la persona las eleva y las liga a la Luz Infinita (Or Ein Sof) que es atraída dentro de ellas. En cambio, la Torá es únicamente una atracción hacia abajo: quien lee (kore) la Torá llama y atrae hacia abajo lo que ya existía, como una persona que llama a su compañero, etc.)

וע"י העלאה זו נעשה המשכת התורה. וזהו יהא שמו הגדול מבורך כי יש שם הוי"ה בחי' מלי' כי הוי"ה הוא ז"א ושמו של הוי"ה

Y mediante este ascenso se produce la atracción hacia abajo de la Torá. Este es [el significado de] «Que Su gran Nombre sea bendecido»: pues existe el Nombre Havaíá, el nivel de Maljut (soberanía) —porque Havaíá es Zeir Anpín (los atributos emocionales)—, y el Nombre de Havaíá,

דהיינו הגילוי הוא במלי' ושם הגדול הוא בכתר (ופעם אמרו בזוהר דהיינו בבינה והכל א' כי התגלות עתיק בבינה) דהיינו מלי' דא"ק [דאדם קדמון]

es decir, la revelación, está en Maljut; y el gran Nombre está en Kéter (la Corona) (aunque en una ocasión el Zóhar dice que [está] en Biná; todo es lo mismo, pues Atik se revela en Biná), es decir, la Maljut de Adam Kadmon (el Hombre Primordial).

ולכן אומרים מברך לעלם בלשון יחיד שהוא עולם האצ"י שהוא רה"י [רשות היחיד] דאיהו וחיוהי חד לפי ששם הגדול הוא למעלה מהאצילות ונמשך באצ"י וזהו הקב"ה מנענע בראשו.

Por eso decimos «bendito le'alam (por el mundo)» en singular, pues se refiere al Mundo de Atzilut (Emanación), que es el dominio privado (reshut hayajid), ya que «Él y Sus fuerzas vitales son uno»; porque el gran Nombre está por encima de Atzilut y es atraído hacia abajo dentro de Atzilut. Este es [el significado de] «el Santo, bendito sea, mueve la cabeza».

פ"י בבחי' כתר שמנענע וממשיך למטה אך דוקא באיש"ר [באמן יהא שמיה רבא] דאגדתא כי אגדה היא בחי' חכמה שרוב סודות התורה גנוזין בה כמ"ש האריז"ל [האריז' זכרנו לברכה].

Es decir, en el nivel de Kéter (la Corona), que Él mueve y atrae hacia abajo. Pero [esto ocurre] específicamente con el «Amén, que Su gran Nombre sea bendecido» de la Hagadá, pues la Hagadá es el nivel de Jojmá (sabiduría), en el que están ocultos la mayoría de los secretos de la Torá, como escribió el Arizal.

25 ואיש"ר [ואמן יהא שמיה רבא] אומרים בצבור שאז דוקא מנענע בכל בחי' ראשו משא"כ אחד העוסק בתורה אע"פ [אף על פי] שהקב"ה קורא ושונה כנגדו מ"מ אין המשכה זו רק בחלק נפשו אבל בצבור ממשיכים בחי' כללות כו'.

Y se dice "Amén, yehei shmei rabá" en una congregación, pues solo entonces Él mueve todos los niveles de Su cabeza. En cambio, cuando un individuo se dedica a la Torá —aunque el Santo, bendito sea, lea y estudie frente a él—, esta atracción se limita a la porción de su alma; pero en una congregación se atrae el nivel de la expresión general y colectiva, etc.

26 ובזה יובן ענין נ"ח משמאל ומזוזה מימין. מזוזה הוא בחי' המצות שהמזוזה היא בחי' העלא' [העלאת / העלאה].

Con esto se comprenderá el significado de «la lámpara de Janucá a la izquierda y la mezuzá a la derecha». La mezuzá corresponde al nivel de las mitzvot, pues la mezuzá es un nivel de elevación.

שבית האדם וכל מה שבתוכו בטל לה' אחד שכותבין במזוזה אחד ואהבת. כי בכל לכבך הוא בחי' התפלה בלב.

Pues la casa de la persona y todo lo que hay en ella se anulan ante D'os, que es Uno, porque en la mezuzá escribimos «Uno» [y] «Y amarás». «Con todo tu corazón» corresponde al nivel de la plegaria en el corazón.

27 ובכל נפשך היא בחי' התורה לקשר מחשבה במחשבה ודבור בדבור. ודברי אשר שמתו בפ"ך. ובכל מאדך היא המזוזה שהיא בסוף ביתו עם כל הרכוש שבתוכו.

“Con toda tu alma” es el nivel de la Torá: unir el pensamiento con el pensamiento y el habla con el habla; y “Mis palabras que puse en tu boca”. “Con todas tus fuerzas” es la mezuzá, que está en el extremo de su casa, junto con todas las posesiones que hay dentro de ella.

ועי"ז נ"ח משמאל היא תורה אור שהיונים רצו להשכיחם תורתך ותקנו להניחה על פתח הבית מבחוץ לר"ה [לראש השנה].

Y por medio de esto [viene] la lámpara de Janucá a la izquierda, que es “la Torá es luz”, pues los griegos buscaron “hacerles olvidar Tu Torá”; y [los Sabios] instituyeron que se la colocara en la entrada de la casa, por fuera, hacia el dominio público.

כי המלי נקי פתח הבית שמשמש כניסה ויציאה וכך כתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש כו'. וביציאתה לבי"ע הנה מלי בכל משלה.

Pues Maljut (soberanía) es llamada la entrada de la casa, que sirve para entrar y salir; y así está escrito: “Con esto entrará Aarón al Santuario”, etc. Y cuando sale hacia Beriá, Yetzirá y Asiá, “Su soberanía gobierna sobre todo”.

וצריך להמשיך גם שם בטורי דפרודא. על הרי בתר בחי אור התורה והיא משמאל בחי גבורות וזה היה בזמן בית שני כו'.

Y es necesario atraerla también allí, a “las montañas de separación” —“sobre los montes de Beter”—, el nivel de la luz de la Torá. Y está a la izquierda, el nivel de las Guevurot (contención); y esto ocurrió en la época del Segundo Templo, etc.

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Puede copiarse, imprimirse y compartirse libremente, citando a Kehot Publication Society y likuteitorah.com; no puede venderse. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/torah-ohr/mikeitz/16/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak